

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКІЙ

СКФРОТЕЧА.

(Соунгієт.)

ПЕШТА.

Неделя

21. Maia 1844

Год. III.

ОДЗЫВЪ

на искрене речи Г. Димитріе Іоанновића, одъ Богослава Носака

Младомъ Славо-Сербскоме Свѣту.

Красанъ тренутакъ моега живота,

Кои и дае небесна доброта,

Быо је Май

Лепъ је што рај.

У коемъ се мени

На Татранской стѣни,

Светыи Анђео Славянске любави

Многополезно единство обяви!

Слјана Даница ко руменой зори,

А пролѣтний цвѣтъ къ цвѣтку любови гори;

Све народе

Къ слави воде

Изванъ једногъ Бога:

Узаймностъ и слога!

Сложно живити дакле Братью вали,

По светой волыи индостивогъ Краля!

То заповѣда законъ узаймности,

Тай богатъ изворъ найслађи радостій;

Да братъ брата

Герли злата,

А Словакъ Сербина

Едне Майке сына.

Братью! срамота ніе говорити,

Да се любимо и ћемо любити!

Богъ намъ у помоћь, а душевне сме,
Кое међу нама свагда ячје быле!

Само сложно,

Докъ је можно:

Айде да радимо,

И нашко цѣнимо!

Па тко зна Краљу и Роду служити,
Тай нама къ цѣли може предњачити!

У Пешти 13/1 Maia 1844

ЕФРОСИНА.

(Образацъ свакидашњегъ живота)

одъ

Б. Аө . . . . . ча.

(конацъ)

IV.

Јошть бела зора лица помолила ніе, а
о дану ни спомена нема; тишина је владала
свуда, тишина смртна, само је беснио віоръ,
віоръ кои срце изъ корена изчупати кадаръ
е, віоръ у Уроша груд'ма. У својој је онъ
седио соби замышлени, усне су му на смей
намешћене, на смей, алъ горкій. —Ранѣнъ је био. Срце му је было ранѣно.
— Кои неверујете силу једнога погледа, и-
столкујте ми, шта је разрушило Уроша спо-
койство? — Првый погледъ, једна искра изъ
Ефросине црніе очију любовь је запалила,
коју угасити ніе можно. —„Н природе простъ сынъ — проговори
Урошъ самъ себи — очи самъ подиго на
њу, коя читаво јато почитателя презире;

предъ којомъ ласкатељи по прау пузе, па я самъ смео ю зажелити? я сирома ю багату? — Уздысай за уздысајомъ летіо є изъ стиснуты му грудій, женскима пристойно, аль мушкима не; но шта за любовь, за пристойность?

Часови су прошли, Уроша срце се одъ жалости цепало, пламень, кои є уталожавати тео, юштъ є већма буктю. —

Неда у собу уђе, Урошъ ю опазіо ње; та ње онъ видіо никогъ, предъ нѣговымъ очима є само јданъ стасъ лебдіо, стасъ Ефросине. — Подне прође, прођу и више часова, Урошъ є юштъ замышлѣнъ седіо; стара га ње смела узнемиравати. — Скочи садъ на ноге лагане, прегледи књиге, „Споменъ Милице“ и „Босилѣ“ подъ пазувомъ узме, и собу остави.

Срблъи мало имаю књига, кое бы сестрама своима поднети могли; ње дакле чудо, што се Урошъ дуго мысліо, штада Ефросини однесе; на „Драголюба“ є мысліо, аль овай тако споро долази милымъ сестрама у руке, да бы и само стерпѣніе нестерпѣливо постало нѣга чекаюћи.

Погледаймо мало собу Ефросинину. —

Вече є, Ефросина на софи седи. До нѣ Служавка нѣна. Тіо говору. Ове се могу чути речи:

„Веруй ми, овай младић ми се допада; не знамъ шта има у нѣму особито, а тако є простъ и опетъ ми се допада, као да самъ у нѣга залюблѣна.

„А Херр фонъ Ви . . . ћъ“

„Остави молимъ те то „Херр фонъ“, та-ко ми зло звечи у ушима та речъ, па шта Ви . . . ћъ, ни онда га любила ни самъ, кадъ самъ мыслила, да паклена любве ватра у грудима ми гори. — Али слушай са-мо: Урошъ є данасъ био овде, донео ми є књиге, и читao ми є, само да си га чула, свака речъ му є пламенъ была, юштъ и садъ ми зую у ушима речи,

„Мени дайте Србкињу

„За ю живимъ, мремъ за ю.“ —

Кадъ є ово читao, очи є свое на мене подиго, као да є казати тео: тыси та Србкиња.“ —

Было є юште разговора, аль мы не ће-

мо да дуже слушамо: та ње лепо прислушивати, а и не треба, да се у женске пуштамо тайнe. —

Урошъ є срећанъ био, ћръ Ефросина га є любила; онъ є то веровао; та она є више пута сама рекла старой Неди, да се ради съ нѣмиме увеселява, а то као да є и за-сведочавала; ћръ Урошъ се опоминъ, да му є она више пута руку нѣгову любовно стиснула, и ако се не вара, любовно га є и погледала.

V.

„То є верность девојачка? — Уздысао є Урошъ — у соби свое Тетке — то є? Та заклинала се да ме люби, ха преваренъ самъ, люто самъ преваренъ.“

„Шта ти є за Бога сынко! — запита Неда, коя є садъ у собу ушла, — шта ти є; те си тако бледъ.“

„Тетко, сладка Тетко! креветъ ми наместите, зло ми є, врло ми є зло.“

„За Бога сынко, шта ти є? валида грозницу имашъ; да, да, грозницу имашъ, чекай мало да ти тетка бае, урекли су те.“

Садъ донесе мало воде, покваси му главу са речма:

„Прва недеља, последња грозница, каменъ ѹој у ушима, за моремъ ѹој вечера, далеко ѹој лепа кућа.“

VII.

Веселъ є држано; у Н . . . љ кући сватови су били; Ефросина є била срећна невѣста, а Ви . . . ћъ младожена. — Здравице су напіянне; Свештеникъ є башъ напіо младенцима; кадъ јданъ Служитељ у собу уђе, явљаюћи, да јданъ Старица моли духовногъ Отца да мало изыђе.

Стара Неда є то била. Урошъ ѹој є на самртной лежао постельни. После неколико дана жалостный є био спроводъ. — Честь та чинѣна є у првомъ цвету младости пре-минувшемъ младићу. — Жертва є онъ ћо женске лагкомыслености; несретна жертва Ј . . . ћъ Урошъ. — Ефросина є нѣму ис-поведила се, да га люби, само зато, да и нѣга у кругу свои почитателя бројти може. — То є мода. Мода є дакле Уроша стера-

ла угробъ, а старомъ Учителю и старой Неди расцвилила и раскравила срце, и жалостной Савки. —

ВЕЛИКОДУШИЕ.

Знао је великиј Петаръ Царъ Руссийскій како верностъ свои подайника спрамъ свое Царске власти наградити, тако и непріятеля свои привержность къ ныювомъ Владѣтелю похвалити и почитовати. —

У време Шведскогъ рата съ Руссомъ, буду неколико Шведски Чиновника заробљени и у Сиберію однешени. Они су по Сиберији свободно ходити могли, и за уживанѣј примали су извѣстну и плату. Єданъ између ныи научи Русски језикъ, кои чрезъ то свободанъ приступъ у тамошњимъ Тоболскимъ кућама добые. Єдномъ буде на ручакъ позванъ, гдје су по старомъ Русскомъ обичају много ёли, пили, и певали. — Кадъ су се добро поднашили, дође имъ у речь јоштъ до онда недовршенъ Шведскій съ Руссомъ ратъ. Неки између Русса почну превозносити силу и юначество Русско, и великолдуше ныювогъ Владѣтеля спрамъ непріятеля, а Шведскогъ су Краља срамно и безчестно ружили, како је онъ неваљлогъ срца, како са заробљнима немилостиво поступа. — На кое имъ Шведъ одговараше, да је то све права лажъ, и опадање, што се о нѣговомъ Краљу говори. Руссь на то све већма почне Шведскогъ Краља ружити. Шведъ се распали, и са свомъ својомъ снагомъ својъ Краља бранећи, найпослѣ принужденъ буде и самъ Русскогъ Цара ружити; па онако разаренъ сграби съ астала ножъ, и на дувару висећи образъ Великогъ Петра Цара Руссийскогъ прободе. Полиција га за то съ мѣста окве, и у тайну Канцеларију Московску пошиљ. Предсѣдатель Канцеларије Кназъ Романовскій Шведа на примерну каштигу осуди, и будући се Царъ у то време у Москви десио, то онъ оде Цару, па почне му начувствителнимъ речма држкость Шведскогъ Чиновника описивати. — Хо, хо! Старче! — пресече му Царъ, говоръ — немой се тако лютити, мени нѣговъ ударацъ ніе шко-

дјо; него да видимо, тко је кривца на то распало, те је онъ сирома тай грѣхъ учинио. Потомъ нареди Царъ, да му се Протоколъ донесе, прочита, и кадъ види станъ парнице; то не само, да је Шведа одъ пресуђене му каштиге освободио, него јоштъ га и обдари, што се тако яко своме Краљу приверженъ показао. Одъ робства га освободи съ додаткомъ, да гдје годь хоће, може се у Руссии поселити, и да ће у будућему двогубу плату примиати. А онай напротивъ, кои је Шведа опјо, и разарјо, да буде умѣсто и њега каштиованъ.

Д. А.

БУГАРИ.

Француузъ Бланки, кои је не давно по Европейской Турцији путовао, овако у свомъ извѣстно пише о содружескимъ станьма обитателя у Турцији Европейской живећи: Не је малымъ уваженiemъ, почитаниемъ и тронутымъ сердцемъ гледао самъ я, како Бугарски обитатели, а особито они, кои су Славенскога подрекла и племена, чистоту и цѣломудрије у своимъ колибама строго уважавају и хране. Несрећа, коя је толико година непрестано гони и угњетава, види се као да је у понечему измѣнила; ныовъ чврстыј характеръ и подъ суровымъ испитама, коима је триумфираоји Исламъ посвакиј данъ подвргава, остао је непокретанъ; кућевна осећања јесу имъ у непрестанно-грозој светости породице ојачала. Съ радостю сматрасе награда овы добродѣтельј у крѣпкимъ тѣлеснимъ Бугара составима, у здрављу ныове дѣце, у ныовомъ тихомъ, смиреномъ и кроткомъ благостояњу; и то свагдѣ, гдѣ се годь Турско втечење тако яко быти не осећа; јербо ондѣ, гдѣ се ово яко осећа, као у околинама близу Пашинији дворова, и у сопствству Албански чета, много у манѣмъ степену награда тіј ныовы добродѣтельј видисе быти. Тако самъ я између прочегъ и на Божественой ныовой Лутургији у Татар-Базар-Джики присутствовао, коя се у неколико малы Церквіј служи; гдѣ самъ заиста помислио, кадъ самъ высоке

людій тѣла стасове, и чувствителне жена живости видіо, да самъ у кою Церкву у Нѣмачкой или у Угорской пренешенъ.

У Б Е Ч У

на Сошествіе св. Духа.

Данась є Нїова Екцелленціа, нашъ общемъ блїнъ, и общеуваженый Господинъ Архіепіскопъ и Митрополітъ Іосифъ Раичић на предварителну молбу православногъ Общества нашегъ, у нашей Грчкай Цркви божественну Лутургію торжествено служјо. — Нie могуће у неколико редова сватити ону радость, коя є одушевлявала прише наше при гledаню свѣтлогъ овогъ црквеногъ Светкованія. Наши су црквени обреди у общте сви, а особито при Архіерейской служби тако састављни, и тако понамѣштани, да мораю и тамо, гдј се чешће виђаю, на срдце и душу побожно дѣйствовать; а колико снажнє дѣйствују они тамо, гдј се Архіерейска служба за чрезвычайный догађај почитує, и гдј сва виѣшность внутренњемъ духу и на-мѣри обреда поднудо одговара! — Ова обадва послѣдни обстоятелства састављаю данашню окрестность нашу, у којој се побожна радость наша до найвышегъ умиленія подигла; јрь овде кодъ наше нитко не запамтио, да є кадгдје кон Архіерей службју у нашей Цркви, и изъ овогъ погледа сматрамо мы данашнѣ светкованіје наше, као найреће, и право у Бечу појавленіе. —

Ово се право појавленіе тимъ свѣтлје и сјайнје заблн-стало на небу нашемъ, што му се мы нисмо могли тврдо надати знаоћи, да наше јошъ ни еданъ Архіпа-стырь нашъ те среће не могао удостоити; а другчие намъ се у врло повольномъ и пріятномъ облику показало; јрь тко є годь сващенодѣйствујућегъ великогъ Архіереја у красномъ и богатомъ црквеномъ одѣлу, подъ го-сподственомъ Митромъ Владычномъ съ трисвѣћникомъ и двосвѣћникомъ народъ присутствуюћи благосилјати ви-дјо, тай є свакї са страхопочитаніемъ некимъ помыслю, да самогъ каквогъ Светитеља види. Сребрнимъ власима у-крашено Лице Архіереја врло є лепо одговарало све-той другој спољности, а смиреность Лица покази-вала є на внутрену побожность, коя се по цѣломъ иѣ-говомъ дѣйствованю тихо и кротко изражавала, и є-дно и друго толико є важности и величествености без-

кровномъ жертвоприношенију овомъ давало, да є о-но срдца свију наше безъ разлике рода и вѣре сакру-шило, и плѣнило. Лепо є было овде примѣтити, како є яка свеза сродства црквеногъ. Нити є ту Грчкомъ уву Србска ектеніја што сметала, нити є Србскоме Грчко појавић: Она Идеа, да еднако о Врховномъ Бла-гу мыслимо, еднако осећамо, и еднакимъ начиномъ мы-сли и осећања наша предъ истимъ изражавамо, тако є была овде узвишенна, да су јој се у овимъ светињамъ часовима све друге морале подчинити. — — Слу-жба се почела у осмый часъ изъ ютра и трајала є до полакъ дванаестогъ. Црква є была дупкомъ пунна наро-да безъ разлике вѣроисповѣданіја; јрь є сватко, тко є дознао, желјо ово редко светкованіје видити. Содѣ-ствовали су Нѣ. Екцелленціј при богослужењу Архи-мандрітъ као Капелле Грчке Парохъ, три Свештени-ка. АЕМ. Архідаконъ, и Протодаконъ. Овомъ є при-ликомъ Нѣ. Екцелленціј има милостъ, нашегъ Паро-ха Којму Ливерпулъ за Архімандрита Фенечкогъ про-извести. Мы се нисмо овогъ великој почети надали, и зато смо се яко обрадовали очевидно увѣрени о томъ, да Нѣ. Екцелленціј отликуји нашегъ вредногъ, и чесногъ Пароха и само наше общество съ тимъ отли-кује. Благодарность Намъ наша налаже, да данашњу срећу нашу цѣломе свѣту објавимо; а споменъ ће о-вогъ Архіпастирскогъ благоволеніја, кое се данась на-наше излило, у нашимъ признателнимъ прсима вѣчить остати.

ВѢСТИ.

Изъ Еперіјша явљају, да тамо овы дана еданъ Берберинъ, кој већь отъ више година у миру и любо-ви са својомъ женомъ неживећи, коя му поредъ све о-скудости, коя га є посвакї данъ пратила, јошти и къ тому повода даде, да о ићной честности сумњатисе за-че, а понечему и самъ радо вино пиюћи, тако у от-чаяњи и блудило падне, да намысли найпре свою же-ну, пакъ онда себе самогъ живота лишити. Онъ пре-правивши за скаредно ово дѣло два пиштола, найпре ће еднимъ пукне жени у главу, пакъ є яко рани и смете, потомъ брже съ другији пукне себи у уста, и падне одма на земљу мртавъ. Лѣкара скора помоћъ и вѣштина дае намъ надежду, да ће њу као матерь мале дѣчице у здравље и животъ повратити моћи.

Скоротечка излази у седмици 2 путъ, Четверскомъ и Недельскомъ: цена му є како за овдаши тако и за стра-ке Предчисленике за полъ године 4 фор. у сребру. Предчислитисе може на свакој ц. кр. Пошти, и у Пешти ѕоль Издавателя, у Бедемской улицы (Вајса (Waiss) №. 349.)

Издаватель Димитрій Јовановићъ.

У ПЕШТИ словами Баймеловићъ.